

граматичних категорій в контексті, відбувається ознайомлення з загальною тональністю тексту на фонетичному рівні залежно від його стилістичного забарвлення, аналізується комунікативно-прагматична спрямованість тексту.

Список використаних джерел

1. Lesen. Bayern. Materialien zur Förderung der Lesekompetenz. Methoden/Lesestrategien. URL: <https://www.isb.bayern.de> (дата звернення: 30.01.2026).

2. Thonhauser, I. Textarbeit im Fremdsprachenunterricht. – Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht. Mehr Sprachen lernen und lehren. Jahrgang 25, Nr.1. – Darmstadt, 2020. – S. 1447–1449. URL: <http://tujournals.ulb.tu-darmstadt.de/index.php/zif> (дата звернення: 30.01.2026).

3. <https://studyflix.de/deutsch/materialgestuetztes-schreiben-3837> (дата звернення: 30.01.2026).

Гайдученко С.В.

старший викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Бобрівник С.Л.

старший викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ВИКЛИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПОРІВНЯННЯ ІНСТРУМЕНТІВ КОНТРОЛЮ В MOODLE

***Анотація.** У статті розглядаються сучасні виклики забезпечення академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання, зумовлені зростанням використання студентами інструментів штучного інтелекту та сервісів машинного перекладу під час виконання тестових завдань. Проведено порівняльний аналіз використання Safe Exam Browser (SEB) та м'яких засобів блокування тестів у системі Moodle. Описано принципи роботи обох підходів, їхні переваги та обмеження, а також окреслено доцільність застосування кожного з них залежно від типів тестових завдань. Показано, що поєднання різних рівнів технічного контролю сприяє підвищенню самостійності студентів, покращенню якості оцінювання та формуванню культури відповідального навчання.*

***Ключові слова:** дистанційне навчання; академічна доброчесність; Moodle; Safe Exam Browser (SEB); м'які засоби блокування тестів; онлайн-оцінювання.*

***Summary.** The article addresses contemporary challenges of ensuring academic integrity in distance learning, caused by the growing use of artificial intelligence tools and machine translation services by students during online testing. A comparative analysis of Safe Exam Browser (SEB) and soft test-blocking approaches in the Moodle learning management system is conducted.*

The principles of operation of both solutions are described, along with their advantages and limitations, and conclusions are drawn regarding the appropriateness of their application depending on the type of test tasks. The study demonstrates that the balanced use of different levels of technical control contributes to increased student independence, improved reliability of assessment, and the development of a culture of responsible learning.

***Key words:** distance learning; academic integrity; Moodle; Safe Exam Browser (SEB); soft test-blocking approaches; online assessment.*

Глобальна цифровізація освіти в умовах сучасного міжкультурного середовища посилює потребу в систематичному оновленні методик розробки електронних курсів. Особливого значення набувають платформи дистанційного навчання, зокрема платформи Moodle, технологічний потенціал якої дозволяє створювати структуровані, візуально привабливі та методично продумані курси. Водночас, попри значні можливості, питання забезпечення академічної доброчесності у дистанційному середовищі залишається вкрай актуальним.

Досвід упровадження Moodle в університетах, зокрема у КНЕУ з 2015 року, демонструє, що кожна нова версія платформи не лише забезпечувала викладачів-розробників новими інструментами, але також ставила складні методичні й технічні завдання. Початкові версії Moodle мали обмежений функціонал: невелику кількість типів тестових завдань, мінімальні можливості інтерактивності та скромний інструментарій для створення мультимедійного контенту. У таких умовах викладачі могли застосовувати лише декілька перевірених форматів тестів, що обмежувало варіативність оцінювання.

Із розвитком платформи спектр можливостей істотно розширився. З'явилися інструменти автоматизації перевірки, інтерактивний контент, відео- та аудіо завдання, а також нові дизайнерські та навігаційні рішення. Це дозволило створювати більш багатoshарові, динамічні курси, адаптовані до потреб конкретних дисциплін та демографічних груп здобувачів.

Проте разом із технічним прогресом зросли й виклики. На сучасному етапі, коли технології штучного інтелекту інтенсивно інтегруються у повсякденну освітню практику, значно загострилася проблема несамостійного виконання студентами завдань.

Використання генеративних систем та онлайн-сервісів машинного перекладу (зокрема Google Translate) стало одним із найпоширеніших способів порушення академічної доброчесності під час виконання завдань поточного контролю.

Тема академічної доброчесності та механізмів її моніторингу активно обговорюється в науковому середовищі протягом останніх п'яти років як в Україні, так і за кордоном. Масове впровадження дистанційної форми навчання, значною мірою прискорене пандемією COVID-19, актуалізувало дослідження, пов'язані з

якістю онлайн-освіти та зростанням ризиків порушення академічної доброчесності. Як підкреслює Сара Елейн Ітон (2021) [1], перехід до віддалених форматів навчання створив умови, у яких доступ студентів до цифрових інструментів значно полегшив можливості для академічних порушень. Досвід викладання підтверджує, що технічні засоби, доступні студентам для чітерства/шахрайства нерідко перевершують інструменти контролю, якими володіють викладачі. Це створює суттєву асиметрію та ускладнює забезпечення об'єктивного оцінювання.

В даному контексті варто зазначити, що існує принципова різниця між логічними і структурованими курсами онлайн навчання та курсами, що запроваджуються системою освіти у зв'язку з певною кризовою ситуацією. Група науковців зі Сполучених Штатів Америки у своїй роботі 2020 року [2] описують різні дизайни такого навчання і різні типи взаємодій між учасниками освітнього процесу, зокрема: студент-контент, студент-студент та студент-викладач, наголошуючи на важливості не лише передачі інформації, а й на підтримці цих взаємодій, визначаючи таким чином навчання як соціальним, так і когнітивним процесом.

В Україні ситуація істотно відрізняється від решти світового освітнього середовища, оскільки досвід, пов'язаний із початком військового вторгнення, є унікальним не лише за масштабами, а й за впливом на функціонування освітньої системи. Українські освітяни змушені забезпечувати безперервність навчального процесу в умовах постійних ризиків, обмеженого доступу до ресурсів, небезпеки для життя та нестабільності комунікацій. Це вимагає надзвичайної гнучкості, оперативного прийняття рішень і здатності адаптувати існуючі дистанційні курси до нових реалій надзвичайної складності.

Дану проблематику ґрунтовно аналізують Ю. М. Красюк та М. В. Сільченко [3], які підкреслюють, що криза змінила не лише організацію освітнього процесу, а й підходи до побудови та адаптації дистанційних курсів. Науковці акцентують, що в умовах воєнного часу цифрові платформи стали критично важливими для забезпечення доступності навчання, тоді як якість освітніх матеріалів та інтегрованих інструментів контролю має прямий вплив на підтримання академічної доброчесності. Їхні дослідження демонструють, що ефективна

адаптація електронних курсів у кризових умовах потребує поєднання методичної гнучкості, технічних інновацій та чіткого контролю за академічною поведінкою здобувачів.

Окремої уваги потребують виклики онлайн-оцінювання та особливості роботи з LMS у сучасній освіті. Попри свою популярність і широку аплікативність, платформа Moodle не є досконалою системою: її функціональні можливості постійно розширюються, модифікуються та змінюються. Внаслідок цього Moodle не може забезпечувати повну уніфікованість освітнього середовища, адже кожен курс має власну педагогічну логіку, структуру, набір активностей та інструментів контролю. Крім того, апгрейди платформи вимагають від викладачів постійної системної адаптації контенту, тестів та механізмів оцінювання, що створює як нові можливості, так і додаткові методичні та технічні виклики.

Проблема порушення принципів академічної доброчесності залишається актуальною незалежно від того, чи йдеться про звичайний навчальний процес, чи про роботу в умовах кризи. Викладаючи іноземну мову, ми часто спостерігаємо підміну автентичних робіт студентів текстами, створеними за допомогою сервісів машинного перекладу, зокрема Google Translate. На додаток до вищезазначеного упродовж останніх 2–3 років ситуація ускладнилася появою надзвичайно потужних генеративних моделей штучного інтелекту, таких як ChatGPT, GrammarlyGO, DeepL Write, QuillBot, які здатні миттєво створювати повністю сформульовані відповіді, переклади, есе та тексти різного ступеня складності. Популярність цих інструментів серед студентів стрімко зростає, і, з огляду на темпи розвитку ШІ, це лише початок більш масштабних трансформацій.

Платформа Moodle пропонує низку інструментів для контролю академічної доброчесності під час онлайн-оцінювання, зокрема інтеграцію з Safe Exam Browser (SEB), який забезпечує жорстке блокування доступу до сторонніх ресурсів. Водночас застосування таких рішень не завжди є можливим або доцільним у межах конкретних освітніх інституцій.

Аналіз сучасних досліджень і практичних оглядів свідчить, що Safe Exam Browser, попри його популярність як інструмента технічного контролю, не є універсальним рішенням для забезпечення академічної доброчесності в умовах

дистанційного навчання. Міжнародні дослідження у сфері академічної доброчесності свідчать, що застосування жорстких технічних обмежень не завжди призводить до суттєвого зниження рівня порушень, оскільки мотиваційні та поведінкові чинники студентів залишаються поза межами впливу таких інструментів [4]. Зокрема, дослідники наголошують, що навіть за умов використання спеціалізованих браузерів спокуса до несамотійного виконання завдань зберігається, а ефективність контролю значною мірою залежить від контексту оцінювання та організації навчального процесу загалом.

Практичні аналітичні матеріали вказують на низку технічних та організаційних труднощів, пов'язаних із впровадженням Safe Exam Browser у масовій освітній практиці. Серед них — необхідність інсталяції програмного забезпечення на особисті пристрої студентів, залежність від типу операційної системи та її версії, потреба в детальному інструктажі й тестуванні перед кожним оцінюванням. За відсутності централізованої технічної підтримки ці фактори можуть перетворювати інструмент контролю на джерело додаткових збоїв і конфліктних ситуацій під час тестування [5].

В українському освітньому контексті зазначені проблеми набувають особливої актуальності. Дослідники цифрових освітніх середовищ підкреслюють, що LMS-платформи, зокрема Moodle, функціонують у динамічних і часто нестабільних умовах, що потребує від викладачів гнучких, адаптивних рішень для організації поточного контролю знань. За таких обставин використання інструментів жорсткого блокування не завжди є педагогічно доцільним і технічно можливим, що актуалізує потребу в альтернативних підходах до обмеження можливостей несамотійного виконання завдань без повного блокування цифрового середовища студента [6].

Поряд із жорсткими інструментами контролю онлайн-оцінювання, такими як Safe Exam Browser, у наукових дослідженнях дедалі частіше розглядаються так звані м'які технічні засоби блокування. Вони не створюють повністю ізольоване середовище для проходження тестів, однак спрямовані на обмеження найбільш поширених дій, пов'язаних із порушенням академічної доброчесності, зокрема

копіювання завдань, використання машинного перекладу або сторонніх цифрових інструментів.

У міжнародних дослідженнях зазначається, що одним із найпоширеніших механізмів академічного шахрайства в онлайн-оцінюванні є копіювання тексту завдань і подальше використання зовнішніх сервісів для отримання відповідей. Саме тому низка технічних рішень зосереджується на обмеженні дій користувача на рівні інтерфейсу, зокрема блокуванні виділення тексту, забороні копіювання та вставлення, деактивації правої кнопки миші й обмеженні використання гарячих клавіш (Ctrl+C, Ctrl+V, Print Screen тощо) [7].

Окрему групу м'яких підходів становлять системи моніторингу поведінки користувача під час тестування. Дослідження, присвячені аналізу дій студентів в онлайн-екзаменах, показують, що такі індикатори, як часті спроби виділення тексту, перемикання між вкладками браузера або втрата фокусу вікна тесту, можуть свідчити про використання сторонніх ресурсів [8]. На відміну від жорстких блокувальних рішень, ці методи не забороняють виконання дій безпосередньо, але дозволяють ідентифікувати потенційно ризикову поведінку та використовувати її для подальшого аналізу результатів.

У деяких системах м'якого контролю застосовується комбінований підхід, що поєднує обмеження дій користувача з трансформацією тестового контенту. Зокрема, в наукових публікаціях описано рішення, де текст тестових завдань відображається у форматі, недоступному для копіювання, або перетворюється на зображення, що значно ускладнює використання машинного перекладу та генеративних інструментів штучного інтелекту [9].

Перевагою м'яких технічних засобів блокування є їхня гнучкість і доступність для викладачів-розробників в системі Moodle. На відміну від жорстких lockdown-рішень, ці техніки зазвичай не потребують встановлення додаткового програмного забезпечення на пристрої студентів, не вимагають спеціальних прав адміністратора платформи та можуть бути інтегровані без істотного втручання в існуючу структуру курсу. Саме тому такі підходи розглядаються як доцільні для поточного контролю, регулярних тестів і формувального оцінювання, де надмірний технічний контроль може негативно впливати на результати навчання.

Водночас дослідники підкреслюють, що м'які засоби блокування не можуть повністю усунути всі можливі порушення академічної доброчесності. У зв'язку з цим вони розглядаються як елемент комплексної стратегії онлайн-оцінювання, що поєднує технічні обмеження, методично продуманий дизайн завдань і формування культури відповідального навчання [10]. Такий підхід створює підґрунтя для розроблення адаптивних рішень, орієнтованих на реальні умови функціонування дистанційних курсів.

М'які технічні засоби блокування розглядаються в сучасних дослідженнях як компромісний інструмент між повною відсутністю контролю та використанням жорстких lockdown-рішень. Вони дозволяють обмежити найбільш типові способи порушення академічної доброчесності, не створюючи надмірних технічних бар'єрів для студентів і викладачів. Водночас ефективність таких підходів значною мірою залежить від контексту застосування, типів тестових завдань і цілей оцінювання. Саме це зумовлює потребу в порівняльному аналізі жорстких і м'яких інструментів контролю в системі Moodle, що дає змогу визначити доцільність їх використання в різних освітніх сценаріях.

З огляду на різний рівень технічного втручання, вимоги до інфраструктури та умови використання, жорсткі й м'які засоби забезпечення академічної доброчесності виконують різні функції в системі онлайн-оцінювання. Для наочного зіставлення їхніх можливостей, обмежень і сфер доцільного застосування доцільно здійснити порівняльний аналіз Safe Exam Browser та м'яких засобів блокування тестових завдань у системі Moodle. Основні характеристики обох підходів узагальнено в таблиці.

Порівняльна характеристика підходів до блокування тестів у Moodle

Критерій	Safe Exam Browser (SEB)	М'яке блокування
Тип контролю	Жорстке повне блокування середовища	Часткове, контекстне обмеження
Необхідність встановлення ПЗ	Обов'язкова	Не потребує встановлення
Залежність від пристрою	Висока (ОС, версії, налаштування)	Мінімальна (працює у браузері)
Придатність для масового використання	Обмежена	Висока
Адаптація до кризових умов	Низька	Висока
Придатність для поточного контролю	Обмежена	Оптимальна

Створено авторами

Висновок. Проблема академічної доброчесності в системі онлайн-оцінювання має комплексний характер, а відтак потребує гнучких і багаторівневих підходів до її вирішення. Практика дистанційного навчання свідчить, що універсальних технічних рішень, які були б однаково ефективними для всіх типів курсів, контенту та форматів оцінювання, не існує.

Safe Exam Browser є потужним інструментом забезпечення академічної доброчесності, насамперед під час підсумкового контролю та онлайн-іспитів, де виправданим є жорсткий рівень технічного обмеження. Водночас його використання для поточного контролю є складним і часто недоцільним через необхідність багаторівневих налаштувань, залучення адміністративних ресурсів і технічної підготовки з боку студентів.

Для завдань поточного та формувального оцінювання більш ефективними виявляються м'які методи блокування тестових завдань, які не потребують встановлення додаткового програмного забезпечення, легко інтегруються в існуючу структуру курсу та дозволяють обмежити найпоширеніші способи порушення академічної доброчесності. Переваги таких підходів полягають у їхній доступності, гнучкості та адаптивності до специфіки конкретного навчального курсу. Жоден із розглянутих технічних засобів не може гарантувати повне усунення порушень академічної доброчесності.

Проте поєднання різних рівнів контролю — жорстких і м'яких — у межах єдиної стратегії онлайн-оцінювання сприяє формуванню відповідного освітнього середовища, у якому студенти поступово привчаються до відповідального ставлення до навчання та власних результатів.

Список використаних джерел

1. Eaton, S. E. (2021). *Academic Integrity During COVID-19: Reflections From the University of Calgary*. University of Calgary. URL: https://www.researchgate.net/publication/342898070_Academic_Integrity_During_COVID-19_Reflections_From_the_University_of_Calgary.

2. Hodges C., Moore S., Lockee B., Trust T., Bond A. The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning / Hodges C., Moore S., Lockee B., Trust T., Bond A. – EDUCAUSE Review, 2020. – Режим доступу: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

3. Красюк, Ю.М. Адаптація дистанційних курсів до онлайнного навчання в кризових умовах [Текст] / Ю.М. Красюк, М.В. Сільченко // Перспективи та інновації науки. — 2022. — Випуск 9(14). — С. 197-210. — Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/items/05802344-a341-4691-8381-37827a5326cc>.

4. Michael Henderson¹, Jennifer Chung , Rebecca Awdry , Cliff Ashford¹ , Mike Bryant, Matthew Mundy, Kris Ryan The temptation to cheat in online exams: moving beyond the binary discourse of cheating and not cheating // *International Journal for Educational Integrity*. — 2023. — Vol. 19. — Article 6. — Режим доступу:<https://link.springer.com/article/10.1007/s40979-023-00143-2>.

Дишлева С.М.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і перекладу
Національного університету «Київський авіаційний інститут»

FORMATION OF ENGLISH COMPETENCY OF NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATION STUDENTS

Анотація. Статтю присвячено проблемі формування англомовної лексичної компетенції у студентів немовних вузів на основі використання інтерактивних засобів навчання. Проаналізовано закономірності інтерактивного навчання, визначено етапи формування лексичної компетенції, охарактеризовані відповідні типи вправ для навчання студентів термінологічної лексики.

Ключові слова: інтерактивне навчання, загальнодидактичні принципи, лексична компетенція, термінологічна лексика, передтекстові, текстові та післятекстові вправи.

Summary. The article is devoted to the problem of forming the English lexical competence of students of non-speech universities through the use of interactive learning AIDS. The patterns of interactive learning are analyzed, the stages of formation of the lexical competence are defined, the relevant types of exercises for teaching students of terminological vocabulary are characterized.

Key words: interactive learning, generaldeductive principals, lexical competence, terminology vocabulary, beforetextual , textual and aftertextual exercises.

In the current conditions of pan-European and global integration, foreign language proficiency occupies a prominent place in the system of training highly qualified specialists, therefore the process of learning foreign languages should focus on improving speech activity, which is aimed at forming foreign language communicative competence.

Researchers consider the interactive learning method to be one of the most effective means, which consists in organizing pair-group and collective speech interaction of all subjects of the educational process in performing creative, problem-solving and communicative tasks, focused on students acquiring knowledge of lexical units and gaining the ability to use them orally and in writing within the scope of future activities.

It is known that the formation of lexical competence is based on the processing of authentic texts of a professional nature. Therefore, to ensure effective teaching of